

Nr 235.

Ankom till riksdagens kansli den 21 juni 1943 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning i fråga om vissa byggnadsarbeten för armén.

(1:a avd.)

I propositionen nr 302 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 maj 1943, föreslagit riksdagen medgiva (sid. 16—52), att i nämnda statsrådsprotokoll angivna byggnadsarbeten må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen anförts, utföras med anlåtande av det i årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bilaga 2, punkten 1) under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond därav, för budgetåret 1943/44 äskade investeringsanslaget av 24,000,000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

Skånska pansarregementet. I enlighet med riksdagens beslut skall för Skånska pansarregementet uppföras ett nytt etablissement invid Hässleholm. En approximativ kostnadsberäkning för ett dylikt etablissement slutar å ett belopp av omkring 12 miljoner kronor enligt prisläget den 1 juli 1941.

Departementschefen har framhållit, att det givetvis icke är möjligt att på grundval av den föreliggande approximativa kostnadsberäkningen taga ställning till de olika byggnadsenheterna och till kostnadsberäkningarna i detalj. Å andra sidan torde medel erfordras redan under nästa budgetår. Det synes departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan förläggingsplatsen slutligt fixerats och definitiva kostnadsberäkningar framlagts, i vanlig ordning taga ställning till dessa frågor.

Tills vidare beräknar departementschefen för nytt etablissement för Skånska pansarregementet ett belopp av 11,340,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1942, av vilket belopp 10,500,000 kronor böra belasta femårsplanens kostnadsram. I detta belopp ingå icke kostnaderna för stridsvagnsverkstad. Departementschefen förutsätter, att Kungl. Maj:t skall äga att med anlåtande av förevarande investeringsanslag vidtaga de provisoriska åtgärder för ordnande tills vidare av Skånska pansarregementets förläggning som finnas oundgängligen erforderliga ävensom att låta å blivande skjutfält för regementet vidtaga de anordningar som kunna finnas erforderliga. För budgetåret 1943/44 har medelsbehovet ansetts kunna beräknas till högst 7,000,000 kronor, varav 6,475,000 kronor tills vidare böra anses belasta femårsplanens kostnadsram.

Wendes artilleriregementes förläggning vid Norra Åsum. Enligt 1942 års försvarsbeslut skall Wendes artilleriregemente motoriseras samt förflyttas från sitt nuvarande etablissement i Kristianstad till ett nytt vid Norra Åsum.

I propositionen 1942:270 beräknades, att kostnaderna för det nya kasern-etablissementet, fränsett kostnader för markförvärv, skulle kunna hållas inom en ram av 10,500,000 kronor.

Departementschefen har ansett sig böra tills vidare för femårsperioden 1942/47 beräkna ett belopp av i runt tal 8,600,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941, motsvarande enligt prisläget den 1 juli 1942 omkring 9,300,000 kronor. För tiden intill utgången av budgetåret 1943/44 beräknas ett belopp av 7,000,000 kronor, motsvarande enligt prisläget den 1 juli 1941 omkring 6,475,000 kronor.

Signalregementets kompani i Skövde. Enligt försvarsbeslutet skall ett kompani ur Signalregementet detacheras till Skövde, sedan lokaler för ändamålet blivit disponibla. Försvarsutredningen förutsatte, att ett nytt etablissement skulle uppföras för kompaniet samt beräknade för ändamålet ett belopp av 1,100,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941.

Genom omorganisation av kavalleriet efter uppsättandet av Skånska kavalleriregementet blir förläggningsutrymme för två skvadroner tillgängligt inom Livregementets husarers kasernetablissement i Skövde ävensom däremot svarande förrådsutrymmen av olika slag. Genom att utnyttja dessa utrymmen bör enligt departementschefen byggnadsprogrammet kunna inskränkas högst väsentligt. Departementschefen förutsätter, att signalkompaniets behov av lokaler, bortsett från undervisningslokaler, varom utredning kommer att verkställas, skall kunna tillgodoses inom kavalleriregementets nuvarande lokaler i sådan utsträckning att byggnadskostnaderna för signalkompaniet enligt prisläget den 1 juli 1941, oberäknat kostnader för förläggningsbaracker, icke skola behöva överstiga 250,000 kronor. Enär de för signalkompaniet avsedda lokalerna icke torde kunna frigöras under nästa budgetår, beräknas, i avbidan på närmare utredning angående byggnadsbehovet, icke något belopp för budgetåret 1943/44.

Norrlands dragonregemente. Försvarsutredningen beräknade för tillbyggnad av kaserner vid Norrlands dragonregemente 618,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941.

Enligt riksdagens beslut avses Norrlands dragonregemente skola minskas med en skvadron som skall överföras till Skånska kavalleriregementet. Förläggningsutrymmena torde enligt departementschefen vara tillräckliga, sedan denna förändring verkställts.

För byggnadsarbeten vid Norrlands dragonregemente synas departementschefen några medel icke böra beräknas under femårsperioden 1942/47. Departementschefen förutsätter att den verkstad för pansarbilar och de garage som nu finnas vid regementet bibehållas och icke tagas i anspråk på annat sätt än att de kunna användas för sitt ursprungliga ändamål, därest det i en framtid finnes möjligt att förlägga förband ur pansartrupperna till Umeå.

Signalregementets kompani i Kristianstad. Enligt försvarsbeslutet skall ett kompani ur Signalregementet förläggas till Kristianstad.

Arméchefen har föreslagit, att signalkompaniet förläggas till Hälsingborg. Departementschefen, som icke funnit anledning föreslå ändring i försvarsbeslutet, förutsätter att frågan om ombyggnadsarbetena underkastas ytterligare utredning.

Skånska trängkåren. I skrivelse den 14 september 1942 har arméförvaltningens fortifikationsstyrelse anmält behov av ökat kasernutrymme vid Skånska trängkåren.

Departementschefen har ansett sig icke nu kunna taga ställning till frågan om byggnadsarbeten vid Skånska trängkåren, men förutsätter, att Kungl. Maj:t, därest riksdagen icke har något att däremot erinra, skall äga att av förevarande investeringsanslag under budgetåret 1943/44 ställa erforderliga medel till förfogande för tillgodoseende av de byggnadsbehov vid Skånska trängkåren som efter slutförd utredning finnas mest angelägna, därvid förefintliga besparingar å tidigare anvisade anslag i första hand skola tagas i anspråk.

Barackbyggnader vid vissa truppförband. För barackbyggnader vid Norra Skånska infanteriregementet, Signalregementets kompani i Skövde samt Skånska trängkåren har departementschefen beräknat ett belopp av 364,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1942. Av beloppet anses 335,000 kronor böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Garagebyggnader vid Norra skånska infanteriregementet och Skånska trängkåren. För garagebyggnader vid dessa båda truppförband beräknar departementschefen tillhoppa 310,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1942. Av nämnda belopp anses 285,000 kronor böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Ridskolan. För ordnande av förläggningen vid ridskolan har 1942 års riksdag beräknat 818,000 kronor. Departementschefen har med hänsyn bland annat till att kavalleriet skall organiseras på fyra i stället för tre förband, medförande utökning av antalet stallplatser, ridhus, förläggingsutrymmen m. m., ansett sig icke nu kunna taga ställning till behovet av ny- och ombyggnadsarbeten vid ridskolan. Mot arméchefens förslag att Utnäslöts remontdepå tills vidare bibehållas med oförändrad organisation har departementschefen icke haft något att erinra.

Gudhems remontdepå. Herrevadsklosterns remontdepå. Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka anvisande av medel för byggnadsarbeten vid ifrågavarande remontdepåer under nästa budgetår.

Ordnande av förläggningen å Rinkaby. I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har för detta ändamål äskats ett belopp av 300,000 kronor, motsvarande enligt prisläget den 1 juli 1941 280,000 kronor.

Sedan departementschefen numera förordat sådan förläggning av Skånska pansarregementet, att denna byggnadsfråga härigenom icke påverkas, och ordnandet av förläggningen å Rinkaby är ett byggnadsföretag av den vikt att uppskov med dess utförande icke bör ske, synes departementschefen det i statsverkspropositionen för ändamålet beräknade beloppet böra ställas till förfogande under budgetåret 1943/44.

Ordnanande av förläggningen för andra tygkompaniet. Enligt den av 1942 års riksdag godkända planen för försvarsväsendets utbyggnad skall arméorganisationen tillföras ett nytt truppslag, tygtrupperna, bestående av tre tygkompanier. Ett av dessa, benämnt andra tygkompaniet, skall enligt planen förläggas å Karlsborg.

Departementschefen har i likhet med arméchefen och fortifikationsstyrelsen föreslagit, att andra tygkompaniet i stället förläggas till Skövde. De med ifrågavarande förläggning förenade kostnader hava av fortifikationsstyrelsen beräknats till, i avrundat tal, 770,000 kronor. Då det för närvarande lär övervägas, om ej utbildningen vid de tre tygkompanierna bör göras ensartad, i vilket fall tydligen verkstadsbyggnaden i Skövde kan minskas, medan byggnaden i Boden behöver ökas, förutsätter departementschefen, att Kungl. Maj:t skall äga vidtaga de jämkningar i sådant hänseende, som kunna betingas av de förslag rörande utbildningens organisation vid tygtrupperna, som efter av vederbörande myndigheter framlagd utredning kunna befinnas påkallade. Tills vidare bör enligt departementschefen räknas med det av fortifikationsstyrelsen upptagna beloppet. För ordnande av andra tygkompaniets förläggning i Skövde beräknar departementschefen ett belopp av 710,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941, motsvarande enligt prisläget den 1 juli 1942 i avrundat tal 770,000 kronor, vilket belopp synes böra stå till förfogande under nästa budgetår.

Förläggning för arméns intendenturförråd å Karlsborg samt andra intendenturkompaniet. Departementschefen förordar, att frågorna om förläggning av dessa förband må tills vidare anstå.

Artilleriskjutskolan och Bergslagens artilleriregemente. Artilleriskjutskolan är förlagd till Skillingaryd, där skjutfältet, som har en areal av cirka 2,500 hektar, utnyttjas gemensamt av skolan och Smålands artilleriregemente. I den till årets riksdag avlåtna propositionen nr 250 angående skjutfält för Bergslagens artilleriregemente m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit, att ett område om 10,546 hektar i trakten av Villingsberg å Kilsbergen i Örebro län måtte tagas i anspråk såsom artilleriskjutfält. Fråga har uppkommit, huruvida icke artilleriskjutskolan i detta sammanhang bör förflyttas till Villingsberg. En för skjutskolan och Bergslagens artilleriregemente gemensam förläggning har därvid ansetts böra komma till utförande.

Artilleriskjutskolan måste förfoga över ett skjutfält, som erbjuder goda betingelser för skjutning med moderna artilleripjäser. Även efter de utvidgningar, som Skillingaryds skjutfält undergått, kan fältet icke anses numera

fylla de krav, som måste ställas på ett för den centrala artilleriskjutskolan avsett skjutfält. Den artilleristiska utbildningen kan härigenom icke bliva så mångsidig och modernt lagd som önskligt är. Skjutskolans förläggning till Skillingaryds trånga skjutfält inverkar härförutom störande på utbildningen vid Smålands artilleriregemente. De i Skillingaryd uppförda anläggningarna för skjutskolan kunna i full utsträckning utnyttjas av nyssnämnda regemente. För en förflyttning av artilleriskjutskolan till Villingsberg tala sålunda starka skäl. För förläggning till Villingsberg för såväl Bergslagens artilleriregemente som artilleriskjutskolan har beräknats en kostnad av 2,600,000 kronor, vilket med 270,000 kronor understiger de kostnader, som uppkomma därest artilleriskjutskolan kvarligger å Skillingaryd och å Villingsberg anordnas förläggning endast för Bergslagens artilleriregemente.

Departementschefen finner sig på ovannämnda skäl böra förorda, att artilleriskjutskolan förflyttas från Skillingaryd till det nya skjutfältet å Villingsberg.

Beträffande förläggningens ordnande m. m. föreslår departementschefen, att Villingsbergs herrgårdsbyggnad överföres från domänverket till lantförsvaret, medan i övrigt baracker uppföras. Dock böra de bostäder, som avses för skjutfältets permanenta personal, böra erhålla ett mera permanent utförande. Kostnaderna beräknas till 2,600,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941, motsvarande, enligt prisläget den 1 juli 1942, 2,808,000 kronor. För nästa budgetår beräknas ett belopp av 1,500,000 kronor, varav 1,390,000 kronor anses böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Tygverkstäder m. m. för armén. Departementschefen har framhållit, att en effektiv reparationstjänst inom försvarsväsendet, ägnad att på tillfredsställande sätt fungera även vid mobilisering och krig, icke torde kunna upprätthållas med mindre värnpliktiga specialister och yrkesmän erhålla specialutbildning för sina uppgifter och bliva förtrogna med materielen. Departementschefen har alltså förordat, att reparationstjänsten i fråga om tyg- och jämförlig materiel skall under fredsförhållanden utföras vid militära verkstäder, men samtidigt förutsatt, att för speciella uppgifter och för vidmakthållande av en god reparationsberedskap jämväl hos industrien denna kommer att även under fred tagas i anspråk i den mån så prövas lämpligt.

Departementschefen har funnit sig kunna i princip biträda ett av arméförvaltningens tygdepartement och fortifikationsstyrelse framlagt förslag rörande anordnande av militära verkstadsanläggningar, vilket innebär att på en garnisonsort med flera truppförband i allmänhet kommer att finnas endast en tygverkstad men att varje truppförband bör äga tillgång till utrymmen för egentligt servicearbete.

Arméförvaltningen har beräknat medelsbehovet för verkstäder m. m. vid armén under femårsperioden 1942/47 till 10,000,000 kronor, vilket belopp departementschefen ansett med hänsyn till kostnaden för verkstad för Skånska pansarregementet böra höjas till 11,070,000 kronor. De verkstäder, som avses skola utföras inom ramen av sistnämnda belopp, hava av departementschefen

kostnadsberäknats till 4,870,000 kronor (prisläget den 1 juli 1941), vilket belopp på grundval av prisläget den 1 juli 1942 beräknats till 5,260,000 kronor, vilket sistnämnda belopp erfordras för budgetåret 1943/44. I årets statsverksproposition, kapitalbudgeten, bilaga 2, har äskats ett belopp av 539,000 kronor för tyganstalt vid Smålands artilleriregemente. En del av detta belopp avsågs för en mindre motorverkstad vid Skillingaryd, avsedd att betjäna såväl Smålands artilleriregemente som — framför allt — artilleriskjutskolan. Därest skjutskolan förflyttas från Skillingaryd synes behovet av en särskild motorverkstad därstädes bortfalla. Det på verkstaden belöpande beloppet synes departementschefen, därest så prövas erforderligt, vid bifall till förslaget om artilleriskjutskolans förläggning till Villingsberg få tagas i anspråk för uppförande därstädes av en serviceverkstad för motorfordon.

Hundgårdar vid arméns truppförband. Arméförvaltningens fortifikationsstyrelse har i skrivelse den 22 april 1943 hemställt, att för uppförande av hundgårdar vid vissa arméns truppförband måtte anvisas 209,000 kronor. Med erinran om att varken i 1941 års försvarsutrednings betänkande eller i propositionen 1942: 210 förutsågos några kostnader av den art, som av fortifikationsstyrelsen anmälts, har departementschefen icke velat motsätta sig att för ändamålet beräknas för nästa budgetår 188,000 kronor (enligt prisläget den 1 juli 1942), varav 174,000 kronor anses böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Kulspruteskjutbana vid Dalregementet. Departementschefen har funnit behov föreligga av en kulspruteskjutbana vid regementet och föreslår att för ändamålet beräknas 95,000 kronor, varav 87,000 kronor anses böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Sammanfattning. För ovan nämnda byggnadsarbeten har beräknats en sammanlagd kostnad av 22,787,000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1942. Motsvarande kostnad enligt prisläget den 1 juli 1941 har beräknats till 21,081,000 kronor.

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t i skilda avseenden föreslagit synes utskottet kunna tillstyrkas. Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 maj 1943 angivna byggnadsarbeten må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen anförts, utföras med anlåtande av det å kapitalbudgeten under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond därav, för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslaget av 24,000,000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

Stockholm den 21 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i
Malmö, *Oscar Olsson, Torsten Ström, Lindström, Bernhard Nilsson, Sven Larsson,*
Andrén, Heiding, Bäcklund, Åqvist och *Persson* i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i
Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Hansson* i Rubbe-
stad, *Bergström, Nilsson* i Steneberg, *Lindholm, Pettersson* i Dahl och *Eriksson* i
Frägsta.
